

modo theologia aliis scientiis, nec amplius vult pater Vazquez et Granados ubi supra. Nec sufficit dicere, quod concurrat præmissa naturalis ministerialiter, et dispositive: nam non potest explicari quid sit hoc ministerialiter, si quidem conclusio illata per præmissam naturalem vererespicit illam ut inferentem, et manifestantem se: non est autem alius modus concurrenti per modum præmissæ principalis, nisi inferendo et manifestando conclusionem, si autem non concurrat inferendo, nullo modo concurrat etiam ministerialiter.

XIX. Confirmatur quia quando dicitur, quod præmissa naturalis elevatur a præmissa de fide, vel intelligitur, quod per hanc subordinationem non extrahitur præmissa naturalis a sua propria specie, et formali ratione, sed per ipsam etiam influit, vel extrahitur ab illa, et transit in speciem præmissæ supernaturalis. Hoc secundum dici non potest, tum quia sic corrumpetur præmissa ordinis naturalis, quod est impossibile; tum, quia jam totus syllogismus constaret ratione supernaturali, et lumine, et sic theologia non esset scientia naturalis, et acquisita. Si dicatur primum, ergo manet præmissa naturalis ut influens per suam rationem formalem, et tota illa elevatio extrinseca est, et non mutat aliquid de præmissa naturali, et consequenter influit illa præmissa ut principalis causa; etiam secundum quod naturalis est.

XX. Respondetur, quod licet theologia mutuetur aliqua principia ab aliis scientiis ad inferendum suas conclusiones, non tamen subordinatur illis sicut aliæ scientiæ, quæ id faciunt, eo quod ut diximus, theologia accipit ista principia ut scientia suprema, quæ ita sumit principia inferiorum scientiarum, quod

tamen communicat eis majorem certitudinem, quia ut diximus, iudicat de illis defendendo, et approbando, et explicando, et ita sine subordinatione ad illa, sed potius subjiciendo ea sibi facit, et influit in conclusionem, et sic non accipit illa principia sistendo in earum certitudine sed illam perficiendo, et approbando, si quidem concurrat ad conclusionem certitudine superioris scientiæ, qualis est sapientia. Unde dicit D. Thomas in hac quæstione, artic. vi ad ii, quod non pertinet ad hanc scientiam probare principia aliarum scientiarum, sed solum iudicare de eis, quidquid enim in aliis scientiis invenitur veritati hujus scientiæ repugnans, totum condemnatur ut falsum. Et quando dicitur quod non potest explicari quid sit ministerialiter se habere præmissam naturalem, et non principaliter, respondetur ex dictis quod præmissa naturalis, ex propriis, et præcise naturalibus non deservit ad explicandum objectum theologicum ex necessitate aliqua, vel defectu ipsius luminis, sed solum propter defectum intellectus non perfecte participantis lumen supernaturale accommodate, et proportionate illum manuducit, et veluti disponit ad ea, quæ sunt inferenda ex supernaturali lumine; ut autem elevatum et approbatum a fide influit principaliter tamquam verum, et proprium principium conclusionis inferendæ.

XXI. Ad confirmationem respondetur non corrumpi præmissam naturalem quantum ad id quod naturalis luminis est, sed perfici, et elevari, quatenus participat majorem certitudinem ex conjunctione ad fidem, in quantum ab ipsa fide iudicari, et corrigi potest, aut approbari talis veritas naturalis, licet enim non probetur principium naturale per theologiam, approbatur

tamen, et iudicatur. Quando autem aliquod lumen influit in conclusionem ut reducibile ad superius lumen, sive per illud probetur, sive tantum approbetur, aut corrigatur, non destruitur, sed influit ex propriis, tamquam inferius, et ministeriale, et cum subordinatione ad superius: ex participatis autem a superiori lumine, cui conjungitur, influit ut principale, quatenus participat eandem rationem a superiori, et sic non destruitur, sed perficitur, quatenus confirmatur in sua certitudine per illam extrinsecam approbationem, et subordinationem.

XXII. Ultimo arguitur, quia lumen naturalis præmissæ, et præmissa de fide, sunt diversi generis, et ordinis, ergo non possunt convenire in unum lumen unius speciei, neque assensus ille theologicus sub uno lumine procedere. Confirmatur, quia præmissa naturalis est evidens, et ex conjunctione ad fidem non redditur magis certa, ergo solum redditur subalternata illi lumini naturali, a quo talis præmissa procedit. Antecedens constat, quia illa præmissa accipitur ut nota lumine naturali, et sic ab eo habet evidentiam: ex fide autem non participat majorem certitudinem, quia non participat ejus rationem formalem, ergo neque effectum formalem ejus, qui est major certitudo. Consequentia vero patet, nam illi subjicitur talis præmissa, a quo dependet, et participat, constat autem, quod participat evidentiam a lumine naturali cum evidentior sit consequentia illata ex altera præmissa luminis naturalis quam ex utraque de fide tunc enim simpliciter manet obscura, ergo in eo, in quo participat evidentiam, subordinatur lumini naturali.

XXIII. Respondetur illud argumentum currere in omnibus scientiis, quæ mutuatur principia ab aliis, et tamen inferunt suas conclusiones sub

sua ratione specifica, quia utuntur illis principiis mutuatis, ut modificentur, et approbantur, vel corriguntur a lumine alterius scientiæ, et sic traduntur ad participandum formalem rationem alterius scientiæ, ut patet in scientiis superioribus, quæ utuntur inferiorum scientiarum principiis, ut approbatis a certitudine superioris scientiæ. Et sic licet lumen naturale, et supernaturale secundum se sint diversi generis, vel ordinis, tamen uniuntur per subordinationem unius ad alterum, quatenus lumen naturale certificari, et approbari potest a supernaturali, et sic participat de ejus ratione formali, et in eadem convenit cum illa; quæ ratio formalis directe est in præmissa de fide, et participative in præmissa naturali, quatenus approbata a superiori lumine, et consequenter magis certificata ex tali approbatione, quam ex proprio, et solo lumine naturali. Unde S. Thomas 1 contra gentiles, c. iv et 2-2, quæst. ii, art. iv et in hac quæstione 1, art. 1, docet per fidem magis nos certificari de his, quæ naturali ratione cognoscimus de Deo, quia ratio nostra est multum deficiens, et errori subjecta. Et certitudo hæc dicitur convenire extrinsece, quia convenit per approbationem superioris scientiæ, non per probationem: probatio enim intrinsece manifestat rem probatam: probatio autem solum confirmat suo testimonio, vel utendo illa veritate, et sic perficit illam. Unde non intelligitur, quod fides approbando præmissam naturalem reddat illam de fide, sed solum accipit illam ut non repugnantem, sed conformem sibi. Et ideo non est tam certa conclusio, cum deducitur ex altera præmissa naturali, quam cum ex utraque de fide, quia quando utraque est de fide, utraque habet essentialiter eandem certitudinem: quan-

do autem altera est naturalis solum habet participative per conformitatem, et subordinationem ad fidem, et tamen dicitur non concurrere principaliter sub propria, et naturali ratione, sed sub lumine superiori, quia sumitur illa præmissa, non propter se tantum, sed ut reducibilis ad superiorem rationem, et regulabilis per lumen fidei, cui subordinatur.

XXIV. Ad confirmationem dicitur, quod illa conclusio procedit ex præmissa naturali evidenti, non sistendo in ipsa evidenti naturali, sed regulando illam per certitudinem, et approbationem fidei, quod est reduci illam evidenti ad superius lumen. Et cum instatur, quod fides non communicat certitudinem, quia non communicat suam rationem, respondetur quod non communicat suam rationem formalem essentialiter, sed participative, quatenus reddit præmissam naturalem regulabilem, et reducibilem ad certitudinem fidei, quatenus ab ea approbatur, et corrigitur, ut dictum est. Unde non subordinatur theologia præmissæ naturali, quatenus naturalis luminis est, sed potius subordinat eam sibi, quatenus sibi ministrat, et altioris luminis certitudinem per approbationem ejus illi participat.

ARTICULUS VII.

Utrum theologia sit una scientia unitate specifica?

I. Loquimur de scientia theologica, et non solum de doctrina, nam in doctrina theologica possunt etiam comprehendi discursus aliqui probabiles, et opinativi circa materias theologicas, quos certum est de se distinctum habitum a scientia theologica generare, quia nec eviden-

tes sunt, nec certi. Unde multo magis distinguitur theologia ab aliis habitibus opinativis circa alias materias, quia et incerti sunt, et doctrinam theologiam non attingunt. Quare opiniones, quæ in aliqua scientia versantur, nunquam constituunt unam rationem formalem cum tali scientia, sed aggregantur illi materialiter. Similiter demonstrationes, si quæ fiunt in progressu hujus scientiæ ex solis, et meris principiis naturalibus, sine subordinatione, et deductione ex revelatis, tales demonstrationes non pertinent ad habitum theologicum, sed ut extraneæ in hac scientia admittuntur. Quare solum loquimur de habitu theologico, prout comprehendit veritates scientificæ, et certo deductas ex principiis revelatis, vel per subordinationem ad illa. Ubi etiam distinguitur theologia a fide, quia fides præbet principia, theologia autem deducit conclusiones ex illa. Et sic distinguitur a fide sicut habitus scientiæ ab habitu principiorum in naturalibus. Nec potest dici, quod habitus fidei extensive est theologia ut Scoto, in III dist. xxxv, attribuit Molina hic, art. II, disput. II, quia rationes formales sunt distinctæ multo magis quam in habitu principiorum, et scientia (in quibus habitus principiorum non dicitur attingere conclusiones scitas extensive) quia fides nititur testimonio dicentis sine discursu, theologia autem respicit veritates per discursum deductas, et virtualiter, seu mediate revelatas.

II. Igitur in præsentem solum inquirimus an theologia nostra acquisita (omittimus enim infusam per se, quæ ex tali specifica infusione distinguitur ab acquisita) habeat rationem formalem specificam ita unam, ut omnes ejus assensus sint ejusdem speciei formaliter, an vero sint diversæ speciei ita, quod non ordi-

nantur sub uno lumine, sed potius diversa lumina aggregentur. Et secundo, dato quod sint omnes unius speciei, quænam sit ratio formalis, quæ istam unitatem præbere possit tamquam ratio formalis specificativa. Et distinguimus rationem formalem sciendi a ratione formali repræsentandi, sive in ipsis conceptibus, sive in speciebus, quibus utitur scientia, repræsentatio enim hæc potest esse multiplex secundum diversitatem rei repræsentatæ, ratio autem assentiendi potest esse una circa plures res repræsentatas, quia pertinet ad iudicium, quod de illis formatur, quod potest procedere, sub eodem lumine, et principiis, circa res entitative diversas, et repræsentatas. Neque in præsentem agimus de unitate scientiæ in ratione qualitatis, et habitus, quod se tenet ex parte subjecti, sed solum de specificatione ejus, ut ex parte objecti desumitur, et de ratione formali attingendi illud.

III. Igitur quantum ad primum est opinio aliquorum, ut patris Molinæ hic, artic. III, disp. III ad finem, Granados, disput. VIII, conel. II, quod in theologia sunt assensus speciei distincti, quando conclusio procedit ex una præmissa naturali, et altera de fide, et quando procedit ex duplici de fide; sed Molina hoc solum admittit ut probabile, Granados absolute. Ex alia parte pater Vazquez, disput. VII, cap. IV, sentit, quod sive conclusiones theologice deducantur ex fide infusa, sive acquisita, sunt ejusdem speciei, quod a fortiori dicendum est, si altera præmissa sit naturaliter evidenter cognita. Fatetur tamen pater Vazquez theologiam non esse unam scientiam, si complectatur partem moralem, sic enim esse diversam speciem. At vero pater Arrubal in hac quæstione, disp. III, absolute sentit theologiam esse unam scientiam, sive

procedat ex altera præmissa naturali, sive non.

IV. Quantum ad secundum videtur opposito modo procedere in hac parte Molina, et Vazquez. Nam iste super articulum tertium disputat, II, docet rationem sub qua formalem theologiæ non esse revelationem ipsam virtuales, seu mediatam, sed ipsam scibilitatem, seu cognoscibilitatem objecti per talem revelationem Vazquez autem disputatione VII citata, cap. III, rejicit distinctionem illam formalis rationis quæ, et sub qua, et docet nullo modo sumi unitatem, et distinctionem scientiæ a scibilitate objecti, cum enim objectum dicatur scibile, quia subest tali scientiæ, si scientia specificaretur a scibilitate, committeretur circulus a scientia ad scibile, et e contra, quod damnat philosophus quinto metaphysicæ, c. XV, ubi docet, quod scientia non refertur ad scibile, ut scibile est, sed scientia terminatur ad ipsam rem, quæ est scibilis. Sumit autem unitatem theologiæ ex eo quod dicit respectum ad unum subjectum, et consequenter a veritate subjecti in esse rei sumit unitatem scientiæ, ut videri potest cap. IV, in initio, et cap. V, in fine. Ad idem tandem inclinatur pater Granados disp. VIII, in fine, dum habitum theologiæ solum dicit esse unum, quia respicit unum subjectum, scilicet Deum.

V. Sententia Divi Thomæ in præsentem quæstione, art. III, sumit unitatem theologiæ ex unitate rationis formalis, quam dicit esse revelationem divinam, virtuales scilicet, quatenus objecta sunt deducibilia ex divinitus revelatis. Circa quam sententiam dubium est de qua ratione formali loquatur, an de ratione formali quæ, sicut est color respectu visus, an de ratione formali sub qua. Nam quod intelligat de ratione formali quæ, videtur convincere exem-